

Regeringens proposition

2009/10:61

En sänkning av kapitalkravet för privata aktiebolag

Prop.
2009/10:61

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 19 november 2009

Fredrik Reinfeldt

Beatrice Ask
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att gränsen för lägsta tillåtna aktiekapital för privata aktiebolag sänks från nuvarande 100 000 kr till 50 000 kr. Förslaget syftar till att göra aktiebolagsformen mer tillgänglig för företagare.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2010.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	4
3	Ärendet och dess beredning.....	5
4	Bakgrund	5
5	Kravet på aktiekapital sänks till 50 000 kr.....	8
6	Ingen möjlighet till successiv inbetalning av aktiekapitalet	13
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	14
8	Förslagets konsekvenser	15
9	Författningskommentar.....	16
Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet Aktiekapital i privata aktiebolag (SOU 2008:49).....	18
Bilaga 2	Betänkandets lagförslag.....	23
Bilaga 3	Sammanfattning av promemorian Minsta tillåtna aktiekapital i privata aktiebolag – kompletterande underlag	29
Bilaga 4	Promemorians lagförslag.....	30
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanserna	38
Bilaga 6	Lagrådets yttrande	39
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 november 2009.....	40

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2009/10:61

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).

2 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551) Prop. 2009/10:61

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 5 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §

Om aktiekapitalet är bestämt i kronor, *skall* det uppgå till minst 100 000 kr.

Om aktiekapitalet är bestämt i euro och har varit bestämt i euro sedan bolaget bildades, *skall* det uppgå till minst det belopp i euro som enligt den av Europeiska centralbanken då fastställda växelkursen motsvarade 100 000 kr. Har aktiekapitalet tidigare varit bestämt i kronor, *skall* det uppgå till minst det belopp i euro som vid bytet av redovisningsvaluta motsvarade 100 000 kr.

I fråga om publika aktiebolag gäller 14 § i stället för första och andra styckena.

Om aktiekapitalet är bestämt i kronor, *ska* det uppgå till minst 50 000 kr.

Om aktiekapitalet är bestämt i euro och har varit bestämt i euro sedan bolaget bildades, *ska* det uppgå till minst det belopp i euro som enligt den av Europeiska centralbanken då fastställda växelkursen motsvarade 50 000 kr. Har aktiekapitalet tidigare varit bestämt i kronor, *ska* det uppgå till minst det belopp i euro som vid bytet av redovisningsvaluta motsvarade 50 000 kr.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2010.
 2. Vid registrering av ett aktiebolag som har bildats före ikraftträdandet gäller det lägsta tillåtna aktiekapital som föreskrivs i äldre bestämmelser.

I september 2007 tillkallades en särskild utredare för att bl.a. överväga till vilket belopp lägsta tillåtna aktiekapital för privata aktiebolag lämpligen bör bestämmas (dir. 2007:132). Utredningen antog namnet Utredningen om ett enklare aktiebolag.

Utredningen har redovisat sina förslag i delbetänkandet Aktiekapital i privata aktiebolag (SOU 2008:49) och i slutbetänkandet Förenklingar i aktiebolagslagen m.m. (SOU 2009:34).

Inom Justitiedepartementet har upprättats promemorian Minsta tillåtna aktiekapital i privata aktiebolag – kompletterande underlag.

I denna proposition tar regeringen upp de frågor som behandlas i delbetänkandet och promemorian. En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 3* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 4*.

Betänkandet och promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. En remissammanställning finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (Ju2008/4316/L1).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 29 oktober 2009 att inhämta Lagrådets yttrande över ett lagförslag som överensstämmer med förslaget i denna proposition. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

4 Bakgrund

Allmänt om kapitalskyddet i aktiebolag

Ett grundläggande drag hos aktiebolaget är att aktieägarna inte ansvarar personligen för bolagets skulder. Det har ansetts att det, för att balansera denna avsaknad av personligt betalningsansvar, måste finnas regler om kapitalskydd som garanterar att bolaget alltid har tillgångar som minst svarar mot bolagets förpliktelser. Aktiekapitalet är en grundläggande del av kapitalskyddet och syftar till att säkerställa att det finns en marginal mellan bolagets tillgångar och skulder.

Med aktiebolagets egna kapital avses skillnaden mellan bolagets tillgångar och skulder i en balansräkning. Det egna kapitalet kan delas upp i bundet och fritt eget kapital. Aktiekapitalet utgör tillsammans med eventuell uppskrivningsfond, reservfond och kapitalandelsfond det bundna egna kapitalet (5 kap. 14 § årsredovisningslagen [1995:1554]). Övrigt eget kapital är fritt eget kapital. Det bokförda värdet av bolagets tillgångar ska uppgå till minst det bokförda värdet av bolagets skulder och avsättningar samt aktiekapitalet och eventuellt övrigt bundet eget kapital. Är detta fallet sägs det bundna egna kapitalet vara täckt.

Aktiekapitalet bestäms vid bolagsbildningen. Bolaget får registreras i aktiebolagsregistret endast om summan av de belopp som ska betalas för

de tecknade aktierna uppgår till minst det aktiekapital som anges i bolagsordningen samt full och godtagbar betalning har lämnats för samtliga tecknade aktier (2 kap. 23 § aktiebolagslagen [2005:551]). Aktiekapitalet kan senare både ökas och minskas. Aktiekapitalet för ett privat aktiebolag måste dock alltid uppgå till minst 100 000 kr eller motsvarande belopp i euro (1 kap. 5 § aktiebolagslagen). För ett publikt aktiebolag gäller att aktiekapitalet ska uppgå till minst 500 000 kr eller motsvarande belopp i euro (1 kap. 14 § aktiebolagslagen).

Också bestämmelserna om värdeöverföring i 17–20 kap. aktiebolagslagen är en viktig del av kapitalskyddet. Enligt den s.k. beloppsspärren får en värdeöverföring från bolaget, t.ex. vinstutdelning, inte äga rum om det inte efter överföringen finns full täckning för bolagets bundna egna kapital. Beräkningen ska grunda sig på den senast fastställda balansräkningen med beaktande av ändringar i det bundna egna kapitalet som har skett efter balansdagen (17 kap. 3 § första stycket aktiebolagslagen).

Även om beloppsspärren inte lägger hinder i vägen, får bolaget genomföra en värdeöverföring endast om den framstår som försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet samt bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt. Detta är den s.k. försiktighetsregeln (17 kap. 3 § andra stycket aktiebolagslagen).

En värdeöverföring som strider mot beloppsspärren eller försiktighetsregeln är olaglig. Den som tar emot egendom som utgör en olaglig värdeöverföring eller medverkar till ett beslut om en sådan värdeöverföring kan under vissa omständigheter bli återbäringsskyldig respektive bristtäckningsansvarig (17 kap. 6 och 7 §§ aktiebolagslagen).

Kravet på aktiekapital skulle bli i det närmaste meningslöst om det vore fritt att låta täckningen för aktiekapitalet sjunka hur lågt som helst. I aktiebolagslagen åläggs därför bolagets styrelse och aktieägare att vid tecken på kapitalbrist i bolaget vidta åtgärder för att antingen läka kapitalbristen eller inleda en avveckling av bolaget (25 kap. 13–20 §§ aktiebolagslagen). När det finns skäl att anta att bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet, ska styrelsen upprätta och låta bolagets revisor granska en s.k. kontrollbalansräkning.

Om kontrollbalansräkningen visar att bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet, ska styrelsen kalla till en bolagsstämma som ska pröva om bolaget ska gå i likvidation. Om stämman inte beslutar om likvidation, ska en andra stämma hållas inom åtta månader vid vilken frågan om likvidation på nytt ska prövas. Om en andra stämma inte hålls inom åtta månader eller om en kontrollbalansräkning alltjämt utvisar en kapitalbrist och bolagsstämman inte beslutar om likvidation, ska domstol på ansökan av bolagets styrelse besluta om tvångslikvidation av bolaget.

Om styrelsen underlåter att upprätta kontrollbalansräkning och låta revisorn granska den, sammankalla en första kontrollstämma eller ansöka hos tingsrätten om att bolaget ska gå i likvidation, ansvarar styrelsens ledamöter solidariskt för de förpliktelser som uppkommer för bolaget. Även en aktieägare som med vetskap om att bolaget är likvidationspliktigt deltar i ett beslut om att fortsätta bolagets verksamhet ansvarar solidariskt med styrelsens ledamöter för förpliktelser som uppkommer efter det att en ansökan om likvidation hos tingsrätten senast skulle ha gjorts.

Som anges ovan innebär kravet på att ett aktiebolag ska ha ett visst aktiekapital i princip ett krav på att det ska finnas en viss marginal mellan bolagets tillgångar och skulder. Historiskt har detta ansetts ha stor betydelse som borgenärsskydd. I samband med att gränsen för lägsta tillåtna aktiekapital år 1973 höjdes från 5 000 kr till 50 000 kr påpekades att aktieägarna inte har något personligt ansvar för bolagets förbindelser och att ansvaret är begränsat till aktieägarnas kapitalinsats i bolaget. För att de som står bakom bolaget och svarar för rörelsen ska kunna uppfylla sina förpliktelser gentemot anställda, det allmänna och andra borgenärer måste, anfördes det, aktieägarnas kapitalinsats vara betydande. Vidare ansågs det angeläget att aktiebolagslagstiftningen utformades på ett sådant sätt att bolagen har tillräckligt ekonomiskt underlag för sin verksamhet (prop. 1973:93 s. 86).

Även i samband med att aktiebolagen år 1995 delades in i två kategorier, privata och publika bolag, och gränsen för lägsta tillåtna aktiekapital för privata aktiebolag höjdes från 50 000 kr till 100 000 kr framhölls det att höjningen innebar en förstärkning av skyddet för borgenärerna. Det konstaterades dock att aktiekapitalets storlek inte är ensamt avgörande för borgenärernas skydd och att ett aktiekapital på 100 000–200 000 kr i själva verket ofta utgör ett otillräckligt skydd när bolaget råkar i ekonomiskt trångmål (prop. 1993/94:196 s. 82).

Aktiekapitalet kan också sägas ha viss betydelse för aktieägarna. En stor andel bundet eget kapital i bolaget kan t.ex. underlätta kapitalanskaffning. Vid 1995 års skärpning av kravet på aktiekapital bedömdes ett förstärkt borgenärsskydd komma bolagen själva till del, eftersom det kunde antas bli lättare för bolagen att erhålla för rörelsen nödvändig kredit (prop. 1993/94:196 s. 82).

En annan aspekt som har lyfts fram vid tidigare överväganden rörande aktiekapitalets storlek är dess funktion som spärr mot att aktiebolagsformen används för oseriösa syften. Vid höjningen år 1973 påpekades att den låga gränsen om 5 000 kr hade möjliggjort att aktiebolagsformen i betydande utsträckning hade använts för att uppnå skattemässiga fördelar samt att aktiebolagsformen ofta hade använts av företag för vilka denna form inte varit avsedd. Att det i många fall inte gjordes någon åtskillnad mellan ägarens egna och bolagets ekonomiska förhållanden ansågs vålla stora svårigheter vid taxeringskontrollen och underlätta skatteflyktsåtgärder av olika slag (prop. 1973:93 s. 88). Vid 1995 års höjning till 100 000 kr anfördes vidare att en väsentlig höjning av aktiekapitalet skulle kunna bidra till att motverka missbruk av aktiebolagsformen för olika slag av ekonomisk brottslighet (prop. 1993/94:196 s. 82).

Det brukar också hävdas att aktiekapitalkravet bidrar till seriös och överlevnadsduglig affärsverksamhet, genom att se till att företagaren har en genomtänkt affärsidé som han eller hon är beredd att själv göra en kapitalinsats för.

Utvecklingen i Europa

I Europa pågår en utveckling mot sänkta krav på aktiekapital för bolagsformer som motsvarar det svenska privata aktiebolaget. Ett franskt privat

aktiebolag (société à responsabilité limitée) behöver numera inte ha något aktiekapital. I Danmark har kravet på aktiekapital nyligen sänkts från 125 000 till 80 000 danska kronor för motsvarigheten till det privata aktiebolaget (anpartsselskab). I Tyskland har en ny aktiebolagsform införts (Unternehmergeellschaft), där aktiekapitalet inledningsvis kan uppgå till en euro. I Storbritannien gäller sedan länge att ett privat aktiebolag (private limited liability company) inte behöver ha mer än ett pund i aktiekapital.

EG-fördragets etableringsfrihet innebär en rätt att starta bolag i en medlemsstat och bedriva hela verksamheten genom en filial i en annan medlemsstat. Därmed kan stiftarna undgå de krav som i samband med bolagsbildning uppställs på t.ex. aktiekapital i den stat där verksamheten ska bedrivas. Det förekommer att filialer till exempelvis brittiska bolag registreras i Sverige, låt vara att etablering som sker på detta sätt inte nödvändigtvis behöver ske med anledning av de krav på aktiekapital som uppställs i svensk lagstiftning. Enligt utredningen förekommer sådan etablering endast i begränsad omfattning i Sverige.

Europeiska kommissionen lämnade sommaren 2008 ett förslag till förordning om stadga för ett privat europabolag (KOM[2008] 396). Bolagsformen privat europabolag är avsedd att vara en fristående bolagsform, i allt väsentligt reglerad av en EG-förordning och bolagets bolagsordning. Förslaget syftar till att stärka små och medelstora företags konkurrenskraft genom att underlätta etablering på den inre marknaden. Ett annat syfte är att minska de kostnader som uppstår på grund av att reglerna för att bilda och driva företag skiljer sig åt mellan medlemsstaterna. Enligt förslaget ska det inte krävas något gränsöverskridande inslag, t.ex. att bolaget ska bedriva verksamhet i två eller flera medlemsstater, för att ett privat europabolag ska få bildas. Lägsta tillåtna aktiekapital föreslås vara en euro. Det är dock fortfarande oklart vilket innehåll en kommande förordning om privata europabolag kommer att ha och när den kan träda i kraft.

5 Kravet på aktiekapital sänks till 50 000 kr

Regeringens förslag: Ett privat aktiebolag ska ha ett aktiekapital om minst 50 000 kr.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se betänkandet s. 94 f.).

Promemorians förslag: I promemorian redovisas de författningsändringar som behöver göras om kravet på aktiekapital sänks till 1 kr eller 20 000 kr (se promemorian s. 12 f.).

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller invänder inte mot utredningens förslag. *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet*, *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet*, *FAR SRS*, *Finansbolagens förening* och *Regelrådet* förordar att kravet på aktiekapital sänks till 1 kr. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* anför som alternativt ståndpunkt, för det fall en sänkning till 1 kr

inte kommer till stånd, att kravet i stället höjs. Enligt *Hovrätten för Västra Sverige* fordrar alternativet att sänka kapitalkravet till 1 kr ytterligare utredning. *Revisorsnämnden*, *Finansinspektionen*, *Bolagsverket*, *Lantbrukarnas Riksförbund LRF* och *Landsorganisationen i Sverige LO* anser att kravet på aktiekapital inte bör sänkas. *Skatteverket* motsätter sig inte en sänkning till 50 000 kr.

Skälen för regeringens förslag

Ett sänkt krav på aktiekapital kan främja företagande

Det ska vara enkelt och lönsamt att starta och driva företag. För att fler ska bli företagare krävs att företagandet i större utsträckning kan ses som ett alternativ till en anställning. Åtgärder som på olika sätt kan underlätta för små företag att driva sin verksamhet eller för nya företag att etablera sig är ett viktigt inslag i en strategi för ekonomisk tillväxt och ökad samsättning. De nya företagen stärker konkurrensen och bidrar därmed även till utvecklingen av befintliga företag, vilket förbättrar förutsättningarna för tillväxt.

För den som vill bedriva näringsverksamhet finns flera företagsformer att välja bland, t.ex. aktiebolag, handelsbolag och enskild firma. Aktiebolagsformen har ett gott anseende. Att bedriva näringsverksamhet i denna form har fördelar, t.ex. kan det underlätta för företagaren att anskaffa kapital på kreditmarknaden. Vidare är aktiebolaget en flexibel företagsform, som passar för företag vars verksamhet expanderar. Överlevnadsgraden bland nystartade aktiebolag synes också vara högre än för andra företagsformer.

Det krav på kapitaltillskott som ställs upp i samband med att ett aktiebolag bildas kan dock utgöra ett hinder för den som vill bedriva näringsverksamhet i aktiebolagsform. Något krav på kapitaltillskott ställs inte på den som startar och bedriver näringsverksamhet i t.ex. handelsbolag eller som enskild näringsidkare, vilket givetvis ska ses i ljuset av att näringsidkaren har ett personligt ansvar för de förpliktelser som uppkommer i verksamheten. Ett lägre ställt krav på aktiekapital för privata aktiebolag gör aktiebolaget mer tillgängligt. Fler företagare kan välja aktiebolaget som företagsform.

Nya företag etableras främst inom tjänstesektorn, där många av de växande företagen är verksamma. Särskilt för tjänste- och kunskapsföretag, som inte har behov av kapitalkrävande tillgångar, kan kravet på 100 000 kr i aktiekapital framstå som onödigt betungande. En sänkning av kravet på aktiekapital skulle alltså vara till tydlig fördel för tjänsteföretag (och därmed särskilt gynna kvinnors företagande, se avsnitt 8).

Ett lagstadgat krav på lägsta tillåtna aktiekapital saknar koppling till det enskilda bolagets kapitalbehov eller riskerna med verksamheten. Allmänt sett är aktieägarna tillsammans med personerna i bolagets ledning bäst skickade att avgöra hur verksamheten i det enskilda bolaget ska bedrivas för att uppnå god lönsamhet och tillväxt, och de bör ges ett så stort handlingsutrymme som möjligt i detta avseende.

Utredningen har visserligen inte hittat något empiriskt stöd för att en sänkning av gränsen för lägsta tillåtna aktiekapital skulle innebära att det totala företagandet ökar. Enligt utredningen kan följden av en sänkning

i stället förväntas bli att fler företagare väljer aktiebolaget framför andra företagsformer. Det står dock klart att aktiebolaget har vissa fördelar. Ett par sådana har redan nämnts. Framför allt är ägaren inte personligen betalningsansvarig för bolagets förpliktelser. Att bedriva näringsverksamhet i aktiebolagsform kan således uppfattas som mindre riskfyllt än i sådana företagsformer där företagaren själv ansvarar för de skulder som uppkommer i verksamheten.

Enligt regeringens bedömning kan en sänkning av kapitalkravet bidra till att fler personer vill och vågar starta företag. Ambitionen bör vara att kravet på aktiekapital sänks till en så låg nivå som möjligt. Frågan är då vilka andra intressen som kan tala mot en sänkning.

Hur påverkar en sänkning aktiekapitalets funktion?

Som framgår av avsnitt 4 har aktiekapitalet ansetts huvudsakligen fylla en funktion som skydd för bolagets borgenärer. Enligt detta synsätt kompenseras borgenärerna genom aktiekapitalet för det förhållandet att bolagets ägare inte är personligen betalningsansvariga för bolagets förpliktelser. Mycket riktigt innebär aktiekapitalet att det, i vart fall bokföringsmässigt, ska finnas en marginal mellan bolagets tillgångar och övriga skulder. Reglerna om värdeöverföring syftar till att säkerställa att denna marginal inte minskar genom t.ex. vinstutdelning.

Samtidigt kan en marginal på 100 000 kr snabbt försvinna, t.ex. vid förändringar i bolagets omsättning och kostnader. Ett lagstadgat krav på ett belopp i den storleksordningen utgör i praktiken ett klen skydd för de allra flesta borgenärer. Enligt regeringens mening kan aktiekapitalets funktion som borgenärsskydd ifrågasättas. Sannolikt anser borgenärer i allmänhet att faktorer som kassaflöde och likviditet är viktigare än aktiekapitalets storlek. Att aktiekapitalet inte utgör något påtagligt skydd för borgenärerna illustreras av att många borgenärer kräver säkerheter för sina fordringar mot bolaget, t.ex. i form av pant eller personlig borgen från bolagets ägare.

Enligt utredningen och några remissinstanser, bl.a. *Svenska Bankföreningen* och *Företagarna*, fäster dock vissa borgenärer avseende vid aktiekapitalet. En alltför stor sänkning av det lagstadgade kravet på aktiekapital skulle troligen leda till att kreditgivare, leverantörer och andra borgenärer i större utsträckning ställer krav på säkerheter och information om bolagets omsättning, likviditet, framtidsutsikter m.m. – något som skulle innebära ökade kostnader för bolaget i samband med att avtal ska ingås. En ökad användning av borgensåtaganden och andra säkerheter ställda av aktieägarna personligen kan vidare uppfattas som en urholkning av principen om frihet från personligt betalningsansvar för aktieägarna, låt vara att det naturligtvis även i dag i stor utsträckning förekommer att borgenärer avtalsvis försöker säkerställa sina fordringar.

För företag utan behov av krediter spelar risken att borgenärer i ökad utsträckning ställer krav på säkerheter mindre roll. Här kan nämnas att enligt uppgift i betänkandet omkring 80 procent av de nystartade aktiebolagen under åren 2002 till 2006 saknade extern finansiering i form av t.ex. banklån. Vidare innebär en sänkt miniminivå för aktiekapitalet givetvis inget hinder för aktiebolagen att välja en högre nivå som mot-

svarar verksamhetens behov och som kreditgivare godtar utan ytterligare krav på säkerhet. Vissa borgenärer har inte möjlighet att avtalsvis kräva säkerhet för sina fordringar på bolaget. En sådan borgenär är staten som skatteborgenär. Inte heller för sådana borgenärer torde dock en marginal på 100 000 kr mellan bolagets tillgångar och skulder på något avgörande sätt bidra till att skydda dem.

Av större betydelse torde i stället vara aktiekapitalets funktion som spärr mot ogenomtänkt och oseriöst företagande. Att det krävs ett kapitaltillskott av den som vill starta ett aktiebolag borgar i någon mån för att företagaren har en genomtänkt och hållbar affärsidé, som han eller hon är beredd att satsa en del egna medel på för att förverkliga. Att aktieägaren själv satsar kapital kan vidare antas minska benägenheten hos företagaren att ta alltför stora risker i verksamheten. Ett kapitalkrav utgör också ett visst hinder mot att aktiebolagsformen utnyttjas för oseriösa syften eller för att nå skattemässiga fördelar. Många remissinstanser, bl.a. *Ekobrottsmyndigheten*, *Skatteverket*, *Bolagsverket*, *Sveriges advokatsamfund*, *Svenskt Näringsliv* och *Företagarna*, fäster stor vikt vid denna aspekt som skäl för ett inte alltför lågt krav på aktiekapital. Om ändringar i regelverket öppnar för att aktiebolaget används i oseriösa syften, finns det en risk att aktiebolagsformens goda anseende naggas i kanten.

Även tvångslikvidationsreglerna har viss betydelse för till vilken nivå lägsta tillåtna aktiekapital bör bestämmas. Ett lågt aktiekapital ger mindre marginaler och det kan vara svårt att förutse en situation där halva det registrerade aktiekapitalet är förbrukat. Ju lägre aktiekapitalet är, desto snabbare kan en sådan situation uppkomma. Tvångslikvidationsreglerna för med sig administrativa kostnader för bolaget och kan medföra att aktieägarna görs personligen betalningsansvariga för bolagets förpliktelser.

En ytterligare konsekvens av ett alltför lågt ställt krav på aktiekapitalets storlek är att betydelsen av beloppsspärren vid värdeöverföring sannolikt minskar (se avsnitt 4). I stället kommer försiktighetsregeln i 17 kap. 3 § andra stycket aktiebolagslagen att spela en större roll för att bestämma hur stora värdeöverföringar i form av t.ex. aktieutdelningar som bolaget får göra. Försiktighetsregeln är till sin natur svårare att tillämpa än beloppsspärren. Enligt *Revisorsnämnden* kan det inte uteslutas att den olovliga kapitalanvändningen ökar, om det lägsta tillåtna aktiekapitalet sänks.

Slutsats: kravet på aktiekapital bör sänkas till 50 000 kr

I syfte att göra aktiebolagsformen mer tillgänglig och därmed främja företagande, särskilt inom tjänstesektorn, finns det enligt regeringens mening anledning att sänka nivån för lägsta tillåtna aktiekapital för privata aktiebolag. Utvecklingen i Europa går i samma riktning; villkoren för att etablera ett företag i Sverige bör inte framstå som tydligt oförmånliga vid en europeisk jämförelse. Kravet på aktiekapital bör bestämmas så att det så långt som möjligt underlättar för företagare att starta och driva aktiebolag.

Det bör beaktas att ett aktiekapital om 100 000 kr knappast har något större värde som borgenärsskydd. Det är samtidigt osäkert om det skydd

för bolagets kapital som finns i aktiebolagslagen skulle fungera fullt tillfredsställande vid en sänkning till en alltför låg nivå. Likaså har det betydelse att kravet på ett visst lägsta aktiekapital motverkar att aktiebolagsformen används för icke skyddsvärda syften.

Att fastställa den optimala nivån för det lägsta tillåtna aktiekapitalet är sannolikt inte möjligt. Det står dock klart att de skäl som talar mot en sänkning av det lägsta tillåtna aktiekapitalet får avsevärt större bärighet om nivån bestäms till 1 kr än vid en mer återhållsam sänkning. Utredningens förslag om en halvering, alltså en sänkning till 50 000 kr, framstår som en för närvarande lämplig avvägning mellan de olika intressen som gör sig gällande och får också stöd av många remissinstanser. Regeringen föreslår därför att lägsta tillåtna aktiekapital i privata aktiebolag nu sänks till 50 000 kr.

Sänkningens betydelse för finansiella företag

Om inte annat är föreskrivet, gäller aktiebolagslagen även för bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, fondbolag, värdepappersbolag samt vissa börser och clearingorganisationer. För dessa finansiella företag finns särskilda krav på visst lägsta kapital. Enligt t.ex. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska aktiekapitalet i ett bankaktiebolag bestämmas med hänsyn till den planerade rörelsens omfattning och art (10 kap. 2 §). För försäkringsaktiebolagen finns associationsrättsliga bestämmelser i försäkringsrörelselagen (1982:713). Ett försäkringsaktiebolag ska ha ett aktiekapital, men lagen innehåller inga bestämmelser om aktiekapitalets storlek (jfr 1 kap. 6 §).

Med hänsyn till de kapitalkrav som gäller för finansiella företag kommer en sänkning av aktiekapitalkravet till 50 000 kr att sakna praktisk betydelse för sådana företag.

Reglerna om tvångslikvidation

I anslutning till frågan om lägsta tillåtna nivå för aktiekapitalet lyfter flera remissinstanser fram vikten av att oseriöst utnyttjande av aktiebolaget förhindras. Reglerna om tvångslikvidation på grund av kapitalbrist syftar till att sätta en gräns för hur långt en förlustbringande verksamhet får drivas innan aktieägarna antingen avvecklar verksamheten eller stärker bolagets ekonomiska ställning.

Vid en låg nivå på aktiekapitalet är det särskilt viktigt att det finns verkningfulla regler som förhindrar att aktieägarna på ett vårdslöst och för borgenärerna skadligt sätt fortsätter att driva verksamheten, eftersom aktieägarna då själva endast riskerar ett mindre belopp. Den föreslagna sänkningen av kravet på aktiekapital – samt det förhållandet att regeringen avser att föreslå att vissa aktiebolag framöver inte kommer att behöva ha någon revisor som kan granska kontrollbalansräkningen – gör en översyn av tvångslikvidationsreglerna befogad (jfr SOU 2008:32 s. 216 f. och SOU 2009:34 s. 265 f.). Det är inte aktuellt att avskaffa reglerna utan att det finns ett annat regelverk som motverkar att bolagets ledning och ägare vårdslöst fortsätter att bedriva förlustbringande rörelse. Mot denna bakgrund och då bestämmelserna om tvångslikvidation

bedöms fylla en funktion även vid en lägsta tillåtna aktiekapitalnivå om 50 000 kr föreslår regeringen inga lagändringar i detta sammanhang. Regeringen avser att återkomma till frågan senare.

Prop. 2009/10:61

6 Ingen möjlighet till successiv inbetalning av aktiekapitalet

Regeringens bedömning: Det bör även fortsättningsvis krävas att aktiekapitalet har betalats in till fullo för att bolaget ska få registreras.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår – som ett alternativ till en sänkning av aktiekapitalkravet eller att kombinera med en sådan sänkning – att det ska räcka att minst en fjärdedel av aktiekapitalet har betalats in för att aktiebolaget ska få registreras. Resterande del av aktiekapitalet ska betalas in vid den tidpunkt som anges i stiftelseurkunden (se betänkandet s. 99 f.).

Promemorians förslag: Frågan berörs inte i promemorian.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser avstyrker utredningens förslag. *Rikspolisstyrelsen*, *Revisorsnämnden*, *Företagarna*, *Lantbrukarnas Riksförbund LRF*, *Fastighetsägarna Sverige* och *Sveriges Redovisningskonsulters Förbund SRF* tillstyrker eller invänder inte mot förslaget. *Skatteverket* och *Kronofogdemyndigheten* motsätter sig inte förslaget; Kronofogdemyndigheten under förutsättningen att det ställs upp en tidsgräns för när hela aktiekapitalet ska vara inbetalt.

Skälen för regeringens bedömning: Aktiekapitalets storlek bestäms av bolagets stiftare vid bolagsbildningen. För att bolaget ska få registreras i aktiebolagsregistret krävs att betalning har lämnats för samtliga tecknade aktier (2 kap. 23 § aktiebolagslagen).

Det har tidigare funnits en möjlighet till successiv inbetalning av aktiekapitalet vid nybildning. Den togs bort vid tillkomsten av 1975 års aktiebolagslag. Som skäl anfördes bl.a. att det, särskilt i bolag med förhållandevis lågt aktiekapital, hade förekommit att aktiekapitalet i själva verket aldrig tillfördes bolaget. Utgångspunkten skulle vara att det är först när aktiekapitalet blir inbetalt som borgenärerna får kompensation för det bortfall av personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser som inträffar i och med registreringen. Det avgörande argumentet ansågs vara hänsyn till borgenärsintressena, särskilt det allmännas skatteanspråk (prop. 1975:103 s. 203 f.).

Utredningens förslag skiljer sig något från den ordning som gällde före år 1977, bl.a. i fråga om hur stor del av aktiekapitalet som ska betalas in i samband med bolagets bildande och inom vilken tid den slutliga betalningen ska ske.

Successiv inbetalning erbjuder stiftarna större flexibilitet vid bolagsbildningen, vilket kan vara särskilt betydelsefullt om stiftarna är olika resursstarka. Efter bildandet får aktieägarna större utrymme att anpassa storleken av bolagets kapital till verksamhetens behov. Genom att betalningen av en del av aktiekapitalet skjuts upp minskar det hinder som inbetalning av ett förhållandevis stort aktiekapital utgör och aktiebolags-

formens tillgänglighet ökar. En möjlighet till successiv inbetalning finns i bl.a. Storbritannien och Tyskland.

Det system för successiv inbetalning som utredningen föreslår är emellertid, som bl.a. *Bolagsverket* och *Regelrådet* påpekar, komplicerat och mindre väl förenligt med regeringens övergripande målsättning att skapa enklare regler för små aktiebolag. Om bolaget kan registreras och bedriva verksamhet redan när en mindre del av aktiekapitalet har betalats in, minskar också aktiekapitalets betydelse som s.k. seriositetsspärr, något som *Ekobrottsmyndigheten* och *Sveriges advokatsamfund* lyfter fram. Vidare finns det risk att aktiekapitalet aldrig betalas in.

Det finns alltså både fördelar och nackdelar med utredningens förslag att tillåta successiv inbetalning av aktiekapitalet. Med hänsyn till att regeringen föreslår en halvering av nivån för lägsta tillåtna aktiekapital görs bedömningen att det inte finns tillräckliga skäl att ge möjlighet till successiv inbetalning av aktiekapitalet.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Det nya kravet på aktiekapital ska träda i kraft den 1 april 2010. Äldre krav på aktiekapitalets storlek ska gälla för ett aktiebolag som har bildats men inte registrerats vid ikraftträdandet.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att ändringen ska träda i kraft den 1 juli 2009.

Promemorians förslag: Promemorian innehåller inget förslag.

Remissinstanserna: *Kronofogdemyndigheten* ifrågasätter om bestämmelserna bör träda i kraft redan den 1 juli 2009. Övriga remissinstanser berör inte frågan.

Skälen för regeringens förslag: Det finns inte tillräckliga skäl att, som *Kronofogdemyndigheten* är inne på, skjuta upp ikraftträdandet tills det står klart vilka andra ändringar i borgenärsskyddet som utredningens förslag i slutbetänkandet och förslaget till EG-förordning om privata europabolag kan leda till. Sänkningen av gränsen för lägsta tillåtna aktiekapital bör träda i kraft så snart som möjligt. Med hänsyn till den tid som de återstående leden i lagstiftningsprocessen kan väntas ta föreslår regeringen att den nya bestämmelsen träder i kraft den 1 april 2010.

En förutsättning för att ett aktiebolag ska få registreras är att bolagsbildningen har skett i enlighet med aktiebolagslagen och annan författning (2 kap. 23 § 5 aktiebolagslagen). Utgångspunkten är att nya regler tillämpas även på bolag som har registrerats eller bildats före ikraftträdandet. I avsaknad av en övergångsbestämmelse skulle, under förutsättning att registreringsbeslutet fattas efter ikraftträdandet, ett bolag kunna bildas med 50 000 kr i aktiekapital redan före ikraftträdandet. Den som står i begrepp att bilda ett aktiebolag skulle alltså kunna utnyttja den sänkta aktiekapitalnivån trots att lagändringen ännu inte har trätt i kraft. Samtidigt måste det beaktas att bolagets borgenärer bör ha rätt att utgå från att bolaget tillförs åtminstone det aktiekapital som enligt lag utgör ett minimum vid tidpunkten när bolaget bildas. Här kan det jämföras med

vad som gäller för minskning av aktiekapitalet. En sådan åtgärd får inte vidtas förrän bolaget har registrerats (20 kap. 4 § andra stycket aktiebolagslagen). För att förebygga den osäkerhet som annars kan uppkomma bör det inte vara möjligt att registrera ett bolag där aktiekapitalet före ikraftträdandet har bestämts till ett lägre belopp än 100 000 kr. Denna ordning överensstämmer med vad som föreskrevs i den finska aktiebolagslagstiftningen i samband med att aktiekapitalkravet för aktiebolag där sänktes år 2006.

8 Förslagets konsekvenser

Den föreslagna sänkningen av kravet på aktiekapital gäller för alla privata aktiebolag och gör aktiebolagsformen tillgänglig även för företag med ett kapitalbehov som är lägre än 100 000 kr. Sänkningen leder därmed till större valfrihet för företagarna och bedöms särskilt kunna gynna företag inom tjänstesektorn. Den innebär sannolikt att fler aktiebolag kommer att bildas. Ökat företagande innebär att statens skatteintäkter ökar.

För Bolagsverket innebär fler nybildade aktiebolag en ökad ärendetillströmning. Det kan också antas att antalet ärenden om minskning av aktiekapitalet ökar. Bolagsverkets verksamhet är avgiftsfinansierad. Den ökade ärendetillströmningen bedöms kunna hanteras inom ramen för befintliga resurser.

Vissa ärenden om minskning av aktiekapital prövas i tvistiga fall av allmän domstol. Såvitt kan bedömas handlar det om ett fåtal ärenden som kan komma att överlämnas från Bolagsverket till tingsrätt. Dessa bör kunna hanteras inom ramen för befintliga anslag.

Från borgenärsskyddssynpunkt bedöms förslaget inte innebära några större konsekvenser. Skillnaden mellan 100 000 kr och 50 000 kr i aktiekapital torde i de allra flesta fall vara försumbar för borgenärerna, eftersom ett aktiekapital av sådan storlek snabbt kan förbrukas. Det kan emellertid inte uteslutas att förslaget innebär nackdelar för borgenärer som inte avtalsvis kan kräva säkerheter. Sannolikt är det endast i ett fåtal fall som det uppkommer en kreditförlust i fråga om ett bolag med 50 000 kr i aktiekapital som inte hade uppkommit även med det gällande kapitalkravet.

Förslaget har ingen effekt på den administrativa börda som statliga regelverk lägger på företagen.

Förslaget innebär att det hinder mot oseriöst företagande som kravet på aktiekapital kan sägas utgöra blir lägre. Det är omöjligt att med någon säkerhet förutse om aktiebolagsformen i ökad utsträckning kommer att användas vid ekonomisk brottslighet. I vart fall torde dock effekten vara försumbar.

Det förhållandet att förslaget kan främja särskilt företagare inom tjänstesektorn vars verksamhet har ett lågt kapitalbehov bedöms ha positiva effekter ur ett jämställdhetsperspektiv. Bland kvinnliga företagare

driver nämligen en större andel tjänsteföretag (91 procent) än motsvarande andel bland männen (69 procent).¹

Kvinnor väljer aktiebolagsformen i mindre utsträckning än män. En majoritet av de småföretagare som är kvinnor väljer i stället en annan företagsform, t.ex. enskild firma eller handelsbolag.

Val av företagsform bland de kvinnor respektive män som drev småföretag (0–49 anställda) år 2008²

	Aktiebolag	Annan företagsform
Kvinnor	43 procent	57 procent
Män	59 procent	41 procent

En majoritet av de svenska företagen drivs av män. Vid en jämförelse mellan olika företagsformer kan konstateras att skillnaden mellan andelen män och kvinnor som driver aktiebolag är större än skillnaden mellan andelen män och kvinnor som är enskilda näringsidkare.

Andel företag som drivs av kvinnor respektive män år 2007³

	Kvinnor	Män
Aktiebolag (ledningspersonens kön)	16 procent	84 procent
Enskild näringsidkare	34 procent	66 procent
Samtliga företag	27 procent	73 procent

Det kan konstateras att kvinnor driver företag i mindre utsträckning än män och att kvinnor väljer aktiebolagsformen i mindre utsträckning än män. Av de kvinnliga företagarna är en stor majoritet tjänsteföretagare. Att aktiebolagsformen görs mer tillgänglig särskilt för tjänsteföretag bedöms därför innebära att kvinnors företagande gynnas av förslaget.

9 Författningskommentar

1 kap. Inledande bestämmelser

1 kap. 5 §

Om aktiekapitalet är bestämt i kronor, ska det uppgå till minst 50 000 kr.

Om aktiekapitalet är bestämt i euro och har varit bestämt i euro sedan bolaget bildades, ska det uppgå till minst det belopp i euro som enligt den av Europeiska centralbanken då fastställda växelkursen motsvarade 50 000 kr. Har aktiekapitalet tidigare varit bestämt i kronor, ska det uppgå till minst det belopp i euro som vid bytet av redovisningsvaluta motsvarade 50 000 kr.

I fråga om publika aktiebolag gäller 14 § i stället för första och andra styckena.

¹ Kvinnors och mäns företagande – Fakta och statistik 2009, Tillväxtverket.

² Kvinnors och mäns företagande – Fakta och statistik 2009, Tillväxtverket.

³ Databasen Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, Statistiska centralbyrån.

I paragrafen finns bestämmelser om lägsta tillåtna aktiekapital i privata aktiebolag. Kravet på aktiekapital har sänkts från 100 000 kr till 50 000 kr. Bestämmelsen hindrar inte att ett privat aktiebolag bildas med ett högre aktiekapital än 50 000 kr.

För bolag med ett högre aktiekapital finns möjlighet att minska aktiekapitalet till lägst 50 000 kr. Om en sådan åtgärd vidtas, måste reglerna om minskning av aktiekapitalet iakttas. Dessa bestämmelser finns i 20 kap. och innebär bl.a. att Bolagsverket i vissa fall måste ge sitt tillstånd. Ett beslut om minskning av aktiekapitalet får inte fattas förrän bolaget har registrerats (20 kap. 4 § andra stycket).

För publika aktiebolag gäller att aktiekapitalet ska uppgå till minst 500 000 kr (14 §).

Paragrafen har även justerats språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2010.

2. Vid registrering av ett aktiebolag som har bildats före ikraftträdandet gäller det lägsta tillåtna aktiekapital som föreskrivs i äldre bestämmelser.

Lagändringen träder i kraft den 1 april 2010 (*punkten 1*).

Ett bolags aktiekapital bestäms vid bolagets bildande. Bolaget anses bildat när stiftelseurkunden har undertecknats av samtliga stiftare (2 kap. 4 §). Ett privat aktiebolag som bildas på dagen för ikraftträdandet eller senare ska ha ett aktiekapital som uppgår till minst 50 000 kr.

Punkten 2 innebär att Bolagsverkets prövning av om bolagets aktiekapital står i överensstämmelse med aktiebolagslagens krav ska göras enligt de bestämmelser som gällde när bolaget bildades. Ett bolag som har bildats före ikraftträdandet måste alltså ha ett aktiekapital som uppgår till minst 100 000 kr, även om bolaget registreras först efter ikraftträdandet. Därefter är reglerna om minskning av aktiekapitalet tillämpliga (se 20 kap.).

Övervägandena finns i avsnitt 7.

Bakgrund

För den som vill starta ett företag finns det olika företagsformer att välja mellan. Ett aktiebolag kan bildas av en eller flera personer. Karakteristiskt för aktiebolaget är att andelarna i bolaget, aktierna, normalt är fritt överlåtbara och kan spridas på ett stort antal händer. Vidare kännetecknas aktiebolaget av att delägarna inte är personligt betalningsansvariga för bolagets förpliktelser. Detta innebär att investerare erbjuds möjlighet att finansiera affärsverksamhet utan att de därmed riskerar sin privatekonomi.

Som en konsekvens av dessa grundläggande principer finns i aktiebolagslagen (2005:551) ett kapitalskydd som kan sägas vara uppbyggt kring tre grundpelare. Dessa är reglerna om tillskottsplikt vid bolagets bildande – för privata bolag minst 100 000 kr – och vid senare kapitalökningar, reglerna om begränsningar i bolagets rätt att disponera över tillskjutet eller upparbetat kapital samt reglerna om tvångslikvidation. Bestämmelserna har ansetts vara av stor betydelse för borgenärsskyddet, men även för aktieägarna själva genom att kapitalanskaffning underlättas. Det har även angetts att ett minsta lagstadgat krav på aktiekapital krävs som en form av seriositetsspär för användningen av aktiebolagsformen, innebärande att den som vill använda sig av aktiebolagsformen ska vara kapabel och beredd att göra ett visst kapitaltillskott.

Enligt utredningsdirektiven finns det nu skäl att se över regleringen kring aktiekapitalet. Översynen kan ses som en del av det regelförenklingsarbete som pågår i Sverige och EU i syfte att bl.a. stärka företagens konkurrenskraft.

Synen på aktiekapitalets funktion varierar mellan olika länder. I vissa länder läggs stor vikt vid att tillhandahålla ett lagstadgat skydd för bolagets intressenter och då särskilt dess borgenärer. I andra länder fokuseras mer på flexibilitet och tillgänglighet genom att sätta en större tilltro till parternas förmåga att genom avtal skydda sina intressen. I Europa finns en trend mot sänkta eller slopade krav på aktiekapital för bolagsformer som motsvarar det svenska privata aktiebolaget.

För publika aktiebolag har medlemsstaterna att utforma bolagsrätten utifrån EG:s andra bolagsdirektiv, som innehåller bl.a. ett kapitalkrav. Inom EU har beträffande publika aktiebolag en diskussion pågått kring utformningen av kapitalskyddet i andra bolagsdirektivet. En studie om kapitalskyddssystem och alternativ till dessa presenterades i februari 2008.¹ Enligt kommissionen visar studien att andra bolagsdirektivet i sin nuvarande utformning inte orsakar väsentliga hinder för företagen och kommissionen har därför för närvarande inte några planer på uppföljning eller ändring i direktivet. Även om direktivet enbart är tillämpligt för

¹ KPMG Feasibility study on an alternative to the capital maintenance regime established by the Second Company Law Directive 77/91/EEC of 13 December 1976 and an examination of the impact on profit distribution of the new EU-accounting regime, Contract ETD/2006/IM/F2/71.

publika aktiebolag så kan utformningen av kapitalskyddet vara av principiellt intresse även för privata aktiebolag.

I detta delbetänkande behandlas utredningens uppdrag i den del som avser att ta ställning till om kravet på lägsta tillåtna aktiekapital för privata aktiebolag bör sänkas. Enligt direktiven har utredningen att särskilt överväga nivåerna 50 000 kr och 20 000 kr. Ett annat alternativ som utredningen har att överväga är att lagen inte anger någon lägsta nivå, d.v.s. att minimigränsen för aktiekapitalet helt tas bort. Men en sådan lösning skulle bolagets stiftare kunna bestämma aktiekapitalet till 1 kr. Vi har härutöver undersökt en lösning innebärande en möjlighet till successiv inbetalning av aktiekapitalet vid nybildning.

Delbetänkandet är inriktat på överväganden kring kapitalkravet och vilka följdändringar som kan bli nödvändiga vid en förändring av detta krav. Däremot har vi inte gjort en översyn av aktiebolagens kapitalskyddsbestämmelser utifrån ett förenklingssyfte. En sådan översyn kommer att göras under utredningens fortsatta arbete.

Överväganden och förslag

- Utredningens *huvudförslag* går ut på att kravet i 1 kap. 5 § aktiebolagslagen (2005:551) på ett minsta aktiekapital i privata aktiebolag sänks från 100 000 kr till 50 000 kr.
- Utredningen har valt att även presentera ett *alternativt förslag* som går ut på att det i aktiebolagslagen för privata aktiebolag erbjuds en möjlighet till successiv inbetalning av aktiekapitalet vid nybildning. För registrering av ett nybildat bolag ska enligt förslaget krävas att minst en fjärdedel av aktiekapitalet inbetalats. Detta förslag kan *kombineras* med en sänkning av minimikapitalet till 50 000 kr.

Huvudförslaget om sänkning av aktiekapitalet till 50 000 kr

Förslaget innebär inga andra förändringar i ABL än att kravet på minsta aktiekapital sänks från 100 000 kr till 50 000 kr.

Inledningsvis kan konstateras att penningvärdets försämring sedan 1995, då minimigränsen för aktiekapitalet höjdes från 50 000 till 100 000 kr, i praktiken innebär att en sänkning av kapitalkravet redan skett. Vårt uppdrag går ut på att undersöka huruvida det är möjligt att även nominellt sänka dagens lagstadgade krav om 100 000 kr samt vilka effekter detta kan ge.

Utredningen har inte kunnat finna empiriskt stöd för att nyföretagandet i Sverige skulle öka på grund av en sänkning av aktiekapitalet. Däremot har vi funnit att den lagstadgade miniminivån för aktiekapitalet kan ha betydelse för den enskildes val av företagsform. Det är i och för sig inte något självändamål att öka antalet aktiebolag på bekostnad av andra företagsformer. Däremot bör även mindre verksamheter med lägre kapitalbehov få ökad valfrihet att kunna välja den associationsform som är mest lämplig i det enskilda fallet. En ökad tillgänglighet till aktiebolagsformen för mindre företag talar därför för att sänka dagens kapitalkrav.

En sänkning av aktiekapitalet skulle gynna företag vars initiala kapitalbehov inte uppgår till 100 000 kr och där kapitalkravet således ses som ett hinder att välja aktiebolagsformen. Det är framför allt fråga om verksamheter inom tjänstesektorn och då särskilt inom sådana branscher där investeringar i materiella tillgångar inte behövs i någon större omfattning. Flertalet nya företag, närmare fyra av fem, startades 2006 inom tjänstesektorn.

Ett annat argument som anförts för en förändring av kapitalkravet är en ökande tendens inom EU att bilda bolag i andra medlemsstater med lägre kapitalkrav och därefter driva verksamhet genom en filial i hemlandet. Mot bakgrund av att antalet filialer i Sverige med bolagsregistrering i andra medlemsstater är lågt anser utredningen att möjligheten att med en filial kringgå bestämmelserna om minimikapital inte är ett övertygande argument för att ta bort eller radikalt sänka minimigränsen för aktiekapitalet.

En i lagen angiven minimigräns för aktiekapitalet har den nackdelen att det inte finns någon koppling mellan denna mer eller mindre slumpartat bestämda gräns och det enskilda bolagets kapitalbehov och risker med verksamheten. Genom att ta bort minimigränsen i lagen skulle aktiekapitalet få bestämmas av aktieägarna själva så att detta stod i proportion till omfattningen och arten av verksamheten. En lagstadgad minimigräns saknar vidare i princip betydelse för de borgenärer som avtalsvis kan säkra sina intressen, här kallade anpassande borgenärer. Det kan exempelvis vara fråga om en leverantör som kan kräva säkerhet genom återtagandeförbehåll eller leasing eller en kreditgivare som kan kräva personlig borgen eller annan säkerhet. Vissa borgenärer saknar dock möjlighet att genom avtal med bolaget reglera sina mellanhavanden och därigenom begränsa de risker som är förenade med anspråk mot bolaget, här kallade icke-anpassande borgenärer. Det är exempelvis fråga om staten med skatteanspråk. Vidare kan det hända att en borgenär av olika anledningar – exempelvis okunnighet, bristande vilja eller bristande information – inte kan skaffa sig relevant säkerhet. Dessa grupper har att förlita sig till bolagets förmögenhet. Ett krav på minimikapital kan därför ha en betydelse även om kravet, bl.a. genom att kapitalet snabbt kan förbrukas, kan komma att vara av mindre reellt värde.

Bestämmelser om minimigräns för aktiekapitalet och om kapitalskydd kan vidare ha betydelse genom att utgöra en garanti som gäller kollektivt för nuvarande och framtida borgenärer. Vidare kan bestämmelserna ses som ett standardkontrakt för alla borgenärer. Detta kan frångås av de anpassande borgenärerna i det enskilda fallet om det är önskvärt med hänsyn till bolagets verksamhet. I avsaknad av bestämmelserna skulle individuella överenskommelser krävas i större utsträckning, vilket skulle innebära ökade transaktionskostnader för både de bolag och de borgenärer som träffar avtal. En förändring av kraven i lagen kan således leda till att anpassande borgenärer, såsom kreditinstitut och leverantörer, ställer ökade krav på bolaget och dess aktieägare. Det har framkommit att bankerna förutser en ökad användning av säkerheter såsom personlig borgen, ökade krav på insatt kapital samt krav på mer omfattande information från företagaren för det fall kravet på ett minsta aktiekapital tas bort eller väsentligen sänks.

Detta innebär således att för de aktieägare och bolag som är i behov av kredit, från kreditinstitut eller andra borgenärer, skulle de lagstadgade kraven ersättas av krav från anpassande borgenärer. Sådana ökade krav skulle dock inte påverka bolag utan behov av krediter.

En annan omständighet att beakta är kapitalkravets funktion som seriositetsspärr. Denna spärr kan sägas syfta till dels att en blivande företagare ska ha en genomtänkt affärsidé som denne är beredd att själv göra en kapitalinsats för, dels att undvika att aktiebolagsformen används för oseriösa syften. Ett krav på minimigräns för aktiekapital stoppar i och för sig inte missbruk av aktiebolagsformen, men kravet kan i vart fall utgöra ett visst hinder för de personer som vill starta ett aktiebolag i ett oseriöst syfte.

Mot denna bakgrund har vi funnit att det inte, i vart fall för närvarande, finns skäl att i svensk rätt ta bort minimigränsen för aktiekapitalet. Därmed bör aktiebolagsformen göras mer tillgänglig och därmed valfriheten för mindre företag öka genom att minimigränsen för aktiekapitalet sänks.

Eftersom sambandet mellan kapitalkravet i aktiebolag och det totala nyföretagandet är oklart bör inte alltför stora ingrepp göras i det nuvarande systemet. Vid en avvägning mellan intresset av att fler mindre företag ska kunna välja att bedriva sin verksamhet i aktiebolagsform och de olika effekter som en sänkning kan innebära har utredningen bedömt att aktiekapitalet inte ska sänkas till ett lägre belopp än 50 000 kr. Detta är en nivå som historiskt är mycket låg.

Anledningen till att vi hamnat vid en sänkning till 50 000 kr i stället för 20 000 kr beror delvis på en bedömning av att anpassande borgenärs avtalsvisa krav på ytterligare säkerheter, insatt kapital och information skulle bli lägre vid en sänkning till 50 000 kr än till 20 000 kr. Vidare får kapitalkravet större betydelse för icke-anpassande borgenärer i form av standardkontrakt samt generellt som en seriositetsspärr för det fall gränsen inte sänks för mycket. Vi har även beaktat att ju lägre kapitalkravet är desto större är risken för att bolaget hamnar i en tvångslikvidationssituation, d.v.s. en situation när hälften av aktiekapitalet är förbrukat och styrelsen är skyldig att agera på visst sätt. En sådan situation innebär ett antal krav på bolaget och därmed ökade administrativa kostnader.

Det alternativa förslaget om successiv inbetalning av aktiekapitalet vid nybildning

Vid sidan av huvudförslaget har vi valt att även presentera ett förslag om förfarande vid successiv inbetalning av aktiekapitalet vid nybildning av privat aktiebolag. I det alternativa förslaget ingår även en möjlighet att samtidigt sänka minimikapitalet till 50 000 kr.

Förslaget innebär att en förutsättning för att ett nybildat privat aktiebolag ska kunna registreras blir att minst en fjärdedel av aktiekapitalet inbetalats. Detta innebär en minsta inbetalning med 25 000 kr för det fall minsta tillåtna aktiekapital uppgår till 100 000 kr eller 12 500 kr för det fall minsta tillåtna aktiekapital uppgår till 50 000 kr. För obetald del av aktierna är aktieägaren personligt betalningsskyldig fram till dess full betalning erlagts. Vid överlåtelse av en aktie som ännu inte är betald, svarar förvärvaren, så snart denne anmält sig för införing i aktieboken,

för betalningen tillsammans med överlåtaren. Enligt förslaget har stiftarna att i stiftelseurkunden bestämma tidsgräns för betalning av aktiekapitalet. När tiden för betalning gått ut har styrelsen att inom en månad göra en anmälan om betalningen till Bolagsverket. En aktie som inte betalas i rätt tid ska kunna förverkas. Underlåten anmälan av betalning till Bolagsverket ska enligt förslaget vidare utgöra grund för beslut om tvångslikvidation.

Dagens krav på full inbetalning av aktiekapitalet som förutsättning för registrering har motiverats med att det är först när aktiekapitalet blivit inbetalt som borgenärerna får någon form av kompensation för det bortfall av personligt ansvar för bolagets förpliktelser som inträffar i och med registreringen. Detta får dock vägas mot att en i lag upptagen möjlighet till successiv inbetalning av aktiekapitalet innebär att stiftarna erbjuds en större flexibilitet vid bolagets bildande, en flexibilitet som skulle kunna vara särskilt betydelsefull i fall där stiftarna är olika resursstarka. Genom att stiftarna skulle få en längre tid på sig att betala aktiekapitalet skulle även tillgängligheten till aktiebolagsformen öka för framför allt vissa mindre företag. Denna effekt skulle bli större om aktiekapitalet samtidigt sänks till 50 000 kr.

Häremot måste vägas att företagets anpassande borgenärer kan antas ställa högre krav på säkerheter och information fram till dess aktiekapitalet är helt inbetalt eller i vart fall uppgår till 50 000 kr. Det har från banker framkommit att kreditförsörjningen för mindre bolag skulle kunna försämrats vid detta alternativ och då särskilt om aktiekapitalet samtidigt sänks till 50 000 kr. Dessa effekter påverkar dock inte företag som på grund av verksamhetens art inte har behov av kredit från anpassande borgenärer.

Vidare innebär det alternativa förslaget ett ökat informationsbehov och ökade administrativa kostnader för de bolag som överväger en successiv inbetalning. De föreslagna bestämmelserna kan uppfattas som krångliga för företagaren. Detta är inte en önskvärd konsekvens utifrån målet att förenkla regelverket för mindre företag. Här kan också konstateras att för det fall gränsen kvarstår vid 100 000 skulle de företag som idag ser aktiekapitalet som ett hinder för att välja aktiebolagsformen mer eller mindre vara hänvisade till den successiva inbetalningen för att få tillgång till aktiebolagsformen. För det fall gränsen dessutom sänks till 50 000 kr uppkommer en större valfrihet för de minsta företagen.

För att kunna bedöma om det alternativa förslaget, trots de ovan angivna skälen som talar emot detta, uppfattas som positivt för mindre företag har vi valt att lägga fram förslaget, med eller utan en sänkning av aktiekapitalet, som alternativ att bedömas under remissbehandlingen.

Ikraftträdande m.m.

De föreslagna ändringarna bör kunna träda i kraft den 1 juli 2009.

Privata aktiebolag som bildats före ikraftträdandet har därefter möjlighet att enligt gällande regelverk minska aktiekapitalet till 50 000 kr.

En utvärdering av reformen bör ske efter några år. Om man härvid skulle finna övervägande positiva effekter av reformen kan eventuellt ytterligare sänkningar övervägas.

Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagslagen (2005:551) att 1 kap. 5 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §

Om aktiekapitalet är bestämt i kronor, *skall* det uppgå till minst 100 000 kr.

Om aktiekapitalet är bestämt i euro och har varit bestämt i euro sedan bolaget bildades, *skall* det uppgå till minst det belopp i euro som enligt den av Europeiska centralbanken då fastställda växelkursen motsvarade 100 000 kr. Har aktiekapitalet tidigare varit bestämt i kronor, *skall* det uppgå till minst det belopp i euro som vid bytet av redovisningsvaluta motsvarade 100 000 kr.

I fråga om publika aktiebolag gäller 14 § i stället för första och andra styckena.

Om aktiekapitalet är bestämt i kronor, *ska* det uppgå till minst 50 000 kr.

Om aktiekapitalet är bestämt i euro och har varit bestämt i euro sedan bolaget bildades, *ska* det uppgå till minst det belopp i euro som enligt den av Europeiska centralbanken då fastställda växelkursen motsvarade 50 000 kr. Har aktiekapitalet tidigare varit bestämt i kronor, *ska* det uppgå till minst det belopp i euro som vid bytet av redovisningsvaluta motsvarade 50 000 kr.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagslagen (2005:551) dels att 2 kap. 5 och 23 §§ och 25 kap. 11 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas sex nya paragrafer, 2 kap. 21 a och 21 b §§ och 27 a–d §§, samt närmast före 21 a §, 27 a §, 27 b § och 27 c § rubriker av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***2 kap.****5 §¹**

I stiftelseurkunden *skall* stiftarna ange

1. hur mycket som *skall* betalas för varje aktie (teckningskursen), och

2. fullständigt namn, personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum samt postadress för styrelseledamot och revisor samt, i förekommande fall, styrelsesuppleant, revisorssuppleant och lekmannarevisor. Om revisorn är ett registrerat revisionsbolag, *skall* dess organisationsnummer anges.

I förekommande fall *skall* det även anges om

1. en aktie *skall* kunna tecknas med rätt eller skyldighet att betala aktien med annan egendom än pengar,

2. en aktie *skall* kunna tecknas med rätt eller skyldighet för bolaget att överta egendom mot någon annan ersättning än aktier,

3. en aktie *skall* kunna tecknas med andra villkor,

4. bolaget *skall* ersätta kostnader för bolagets bildande, *och*

5. någon på något annat sätt *skall* få särskilda rättigheter eller förmåner av bolaget.

I stiftelseurkunden *ska* stiftarna ange

1. hur mycket som *ska* betalas för varje aktie (teckningskursen), och

2. fullständigt namn, personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum samt postadress för styrelseledamot och revisor samt, i förekommande fall, styrelsesuppleant, revisorssuppleant och lekmannarevisor. Om revisorn är ett registrerat revisionsbolag, *ska* dess organisationsnummer anges.

I förekommande fall *ska* det även anges om

1. en aktie *ska* kunna tecknas med rätt eller skyldighet att betala aktien med annan egendom än pengar,

2. en aktie *ska* kunna tecknas med rätt eller skyldighet för bolaget att överta egendom mot någon annan ersättning än aktier,

3. en aktie *ska* kunna tecknas med andra villkor,

4. bolaget *ska* ersätta kostnader för bolagets bildande, *och*

5. någon på något annat sätt *ska* få särskilda rättigheter eller förmåner av bolaget, *och*

6. *aktiekapitalet i privat aktiebolag ska betalas successivt samt inom vilken tid aktierna fullt ska*

¹ Senaste lydelse 2007:317.

En sådan bestämmelse som avses i andra stycket *skall* återges i sin helhet i stiftelseurkunden.

Teckningskursen enligt första stycket 1 får inte understiga aktiens kvotvärde. Kvotvärdet *skall* därvid beräknas på grundval av bolagsordningens uppgifter om aktiekapital och antal aktier. Om det i bolagsordningen föreskrivs ett minimikapital och ett maximikapital och ett lägsta och högsta antal aktier, *skall* beräkningen ske genom att det högsta angivna aktiekapitalet divideras med det högsta antalet aktier eller det lägsta angivna aktiekapitalet med det lägsta antalet aktier.

betalas.

En sådan bestämmelse som avses i andra stycket *ska* återges i sin helhet i stiftelseurkunden.

Teckningskursen enligt första stycket 1 får inte understiga aktiens kvotvärde. Kvotvärdet *ska* därvid beräknas på grundval av bolagsordningens uppgifter om aktiekapital och antal aktier. Om det i bolagsordningen föreskrivs ett minimikapital och ett maximikapital och ett lägsta och högsta antal aktier, *ska* beräkningen ske genom att det högsta angivna aktiekapitalet divideras med det högsta antalet aktier eller det lägsta angivna aktiekapitalet med det lägsta antalet aktier.

Förverkande av rätt till aktie i privat aktiebolag

21 a §

Om en aktie i ett privat aktiebolag inte betalas i rätt tid, får styrelsen förklara rätten till aktien förverkad för den betalningsskyldige.

Innan rätten till aktien förklaras förverkad, ska styrelsen uppmana den betalningsskyldige att betala och underrätta denne om att rätten till aktien annars kan förklaras förverkad.

Styrelsen ska anses ha uppfyllt sin skyldighet enligt andra stycket om uppmaningen har skickats till den berättigades postadress med rekommenderat brev. Om den berättigades postadress inte är känd för bolaget, ska bolaget anses ha uppfyllt sin skyldighet, om uppmaningen har kungjorts i

1. Post- och Inrikes Tidningar, och

2. den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer.

Så länge en aktie som avses i första stycket inte har blivit ogiltig enligt 27 d § kan styrelsen låta

21 b §

Belopp som betalats på aktie som förklaras förverkad enligt 21 a § första stycket återbetalas endast om aktien övertagits och till fullo betalats av annan.

23 §

Bolaget får registreras endast om

1. summan av de belopp som enligt 5 § fjärde stycket lägst *skall* betalas för de tecknade aktierna (bolagets aktiekapital) motsvarar det aktiekapital som anges i bolagsordningen eller uppgår till minst minimikapitalet,

2. *full och godtagbar betalning har lämnats för samtliga tecknade aktier,*

3. ett intyg visas upp från ett sådant kreditinstitut som avses i 17 § angående betalning i pengar,

4. ett revisorsyttrande enligt 19 § visas upp angående sådan apportegendom och sådana förpliktelser för bolaget som anges i stiftelseurkunden, och

5. bolagsbildningen även i övrigt har skett i enlighet med denna lag och annan författning.

Bolaget får registreras endast om

1. summan av de belopp som enligt 5 § fjärde stycket lägst *ska* betalas för de tecknade aktierna (bolagets aktiekapital) motsvarar det aktiekapital som anges i bolagsordningen eller uppgår till minst minimikapitalet,

2. *i privat aktiebolag godtagbar betalning har lämnats för minst en fjärdedel av samtliga tecknade aktier,*

3. *i publikt aktiebolag full och godtagbar betalning har lämnats för samtliga tecknade aktier,*

4. ett intyg visas upp från ett sådant kreditinstitut som avses i 17 § angående betalning i pengar,

5. ett revisorsyttrande enligt 19 § visas upp angående sådan apportegendom och sådana förpliktelser för bolaget som anges i stiftelseurkunden, och

6. bolagsbildningen även i övrigt har skett i enlighet med denna lag och annan författning.

Registrering av betalning av aktie i privat aktiebolag

Registreringsanmälan

27 a §

Senast en månad efter det att tiden för betalning av aktie i privat aktiebolag har gått ut ska styrelsen för registrering anmäla till Bolagsverket hur många av de i

det registrerade aktiekapitalet ingående aktierna som betalats och med vilket belopp. Anmälan ska även ange hur stor del av det registrerade aktiekapitalet som är till fullo betalt.

Förutsättningar för registrering

27 b §

Aktie, som avses i registreringsanmälan, får registreras som till fullo betald endast om

- 1. full och godtagbar betalning har lämnats för tecknad aktie,*
- 2. ett intyg visas upp från ett sådant kreditinstitut som avses i 17 § angående betalning i pengar, och*
- 3. ett yttrande enligt 19 § visas upp angående betalning med apportegendom.*

Verkan av utebliven betalning

27 c §

Har full betalning varken erlagts för registrerat aktiekapital eller, i förekommande fall, för registrerat minimikapital som anges i bolagsordningen, inom den enligt 5 § andra stycket 6 i stiftelseurkunden angivna tiden är 25 kap. 11 § tillämplig.

27 d §

Har full betalning erlagts för registrerat minimikapital men inte för det registrerade aktiekapitalet ska Bolagsverket efter att ha hört bolaget registrera att aktiekapitalet minskats med det sammanlagda obetalda beloppet. De aktier som inte är till fullo betalda blir ogiltiga efter registreringen.

25 kap.

11 §

Bolagsverket *skall* besluta att bolaget *skall* gå i likvidation, om

Bolagsverket *ska* besluta att bolaget *ska* gå i likvidation, om

1. bolaget inte på föreskrivet sätt har kommit in med anmälan till Bolagsverket om sådan behörig styrelse, verkställande direktör, särskild delgivningsmottagare eller revisor som *skall* finnas enligt denna lag,

2. bolaget inte till Bolagsverket har kommit in med årsredovisning och revisionsberättelse enligt 8 kap. 3 § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554) eller, i förekommande fall, koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse enligt 8 kap. 16 § samma lag inom elva månader från räkenskapsårets utgång,

3. bolaget efter beslut om att aktiekapitalet *skall* vara bestämt i kronor i stället för i euro har ett registrerat aktiekapital eller minimikapital som inte står i överensstämmelse med 1 kap. 5 § eller, i fråga om publika aktiebolag, 14 § och bolaget inte inom sex månader från det att beslutet fick verkan har anmält nödvändiga beslut om ändring i bolagsordningen och om ökning av aktiekapitalet för registrering, *eller*

4. bolaget på grund av bestämmelserna i 19 kap. 6 eller 16 § är skyldigt att minska aktiekapitalet till ett belopp som understiger lägsta tillåtna aktiekapital enligt 1 kap. 5 § eller, ifråga om publika aktiebolag, 14 §.

Beslut om likvidation *skall* dock inte meddelas, om likvidationsgrunden har upphört under ärendets handläggning hos Bolagsverket och avgift som har påförts enligt 26 § har betalats.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas av Bolagsverket självmant eller på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en aktieägare, en borgenär eller, i sådana fall som avses i första stycket 1, någon annan vars rätt är beroende av att det finns någon som kan företräda bolaget.

Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

1. bolaget inte på föreskrivet sätt har kommit in med anmälan till Bolagsverket om sådan behörig styrelse, verkställande direktör, särskild delgivningsmottagare eller revisor som *ska* finnas enligt denna lag,

2. bolaget inte till Bolagsverket har kommit in med årsredovisning och revisionsberättelse enligt 8 kap. 3 § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554) eller, i förekommande fall, koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse enligt 8 kap. 16 § samma lag inom elva månader från räkenskapsårets utgång,

3. bolaget efter beslut om att aktiekapitalet *ska* vara bestämt i kronor i stället för i euro har ett registrerat aktiekapital eller minimikapital som inte står i överensstämmelse med 1 kap. 5 § eller, i fråga om publika aktiebolag, 14 § och bolaget inte inom sex månader från det att beslutet fick verkan har anmält nödvändiga beslut om ändring i bolagsordningen och om ökning av aktiekapitalet för registrering, *eller*

4. bolaget på grund av bestämmelserna i 19 kap. 6 eller 16 § är skyldigt att minska aktiekapitalet till ett belopp som understiger lägsta tillåtna aktiekapital enligt 1 kap. 5 § eller, ifråga om publika aktiebolag, 14 §, *eller*

5. *bolaget inte till Bolagsverket kommit in med anmälan om betalning av aktier enligt 2 kap. 27 a §.*

Beslut om likvidation *ska* dock inte meddelas, om likvidationsgrunden har upphört under ärendets handläggning hos Bolagsverket och avgift som har påförts enligt 26 § har betalats.

Sammanfattning av promemorian Minsta tillåtna aktiekapital i privata aktiebolag – kompletterande underlag

Prop. 2009/10:61
Bilaga 3

I alla aktiebolag ska det finnas ett aktiekapital. I ett privat aktiebolag ska aktiekapitalet vara minst 100 000 kr och i ett publikt aktiebolag minst 500 000 kr. Utredningen om ett enklare aktiebolag har föreslagit att kravet på minsta tillåtna aktiekapital i privata aktiebolag sänks till 50 000 kr. Utredningen har också redovisat ett alternativt förslag som innebär att det nödvändiga aktiekapitalet inte i sin helhet ska behöva tillskjutas innan bolaget bildas utan kunna betalas in successivt.

I samband med att utredningens förslag (SOU 2008:49) nu remitteras önskar Justitiedepartementet få remissinstansernas synpunkter även på ett mer långtgående alternativ, nämligen att kravet på minsta tillåtet aktiekapital i privata aktiebolag sänks till 1 kr. Förevarande promemoria ger en kort bakgrund till det alternativet och redovisar de författningsändringar som då bedöms behöva göras.

Alternativ 1 – Bestämmelserna om tvångslikvidation på grund av kapitalbrist behålls oförändrade

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 5 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §

Om aktiekapitalet är bestämt i kronor, *skall* det uppgå till minst 100 000 kr.

Om aktiekapitalet är bestämt i euro och har varit bestämt i euro sedan bolaget bildades, *skall* det uppgå till minst det belopp i euro som enligt den av Europeiska centralbanken då fastställda växelkursen motsvarade 100 000 kr. Har aktiekapitalet tidigare varit bestämt i kronor, *skall* det uppgå till minst det belopp i euro som vid bytet av redovisningsvaluta motsvarade 100 000 kr.

I fråga om publika aktiebolag gäller 14 § i stället för första och andra styckena.

Om aktiekapitalet är bestämt i kronor, *ska* det uppgå till minst 1 kr.

Om aktiekapitalet är bestämt i euro och har varit bestämt i euro sedan bolaget bildades, *ska* det uppgå till minst det belopp i euro som enligt den av Europeiska centralbanken då fastställda växelkursen motsvarade 1 kr. Har aktiekapitalet tidigare varit bestämt i kronor, *ska* det uppgå till minst det belopp i euro som vid bytet av redovisningsvaluta motsvarade 1 kr.

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagslagen (2005:551)¹ dels att 1 kap. 3 och 5 §§ och 25 kap. 45 § ska ha följande lydelse, dels att 25 kap. 13–20 §§ ska upphöra att gälla, dels att det i lagen ska införas åtta nya paragrafer, 25 kap. 52–59 §§ samt närmast före 25 kap. 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58 och 59 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §²

I ett aktiebolag har aktieägarna inte något personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser.

I 25 kap. 19 § finns bestämmelser om personligt betalningsansvar för aktieägare i samband med likvidationsskyldighet på grund av kapitalbrist.

I 25 kap. 58 § finns bestämmelser om personligt betalningsansvar för aktieägare i *publika aktiebolag* i samband med likvidationsskyldighet på grund av kapitalbrist.

5 §

Om aktiekapitalet är bestämt i kronor, *skall* det uppgå till minst 100 000 kr.

Om aktiekapitalet är bestämt i euro och har varit bestämt i euro sedan bolaget bildades, *skall* det uppgå till minst det belopp i euro som enligt den av Europeiska centralbanken då fastställda växelkursen motsvarade 100 000 kr. Har aktiekapitalet tidigare varit bestämt i kronor, *skall* det uppgå till minst det belopp i euro som vid bytet av redovisningsvaluta motsvarade 100 000 kr.

Om aktiekapitalet är bestämt i kronor, *ska* det uppgå till minst 1 kr.

Om aktiekapitalet är bestämt i euro och har varit bestämt i euro sedan bolaget bildades, *ska* det uppgå till minst det belopp i euro som enligt den av Europeiska centralbanken då fastställda växelkursen motsvarade 1 kr. Har aktiekapitalet tidigare varit bestämt i kronor, *ska* det uppgå till minst det belopp i euro som vid bytet av redovisningsvaluta motsvarade 1 kr.

I fråga om publika aktiebolag gäller 14 § i stället för första och andra styckena.

25 kap.

45 §

Om bolaget har gått i likvidation

Om bolaget har gått i likvidation

¹ Senaste lydelse av 25 kap. 13 § 2007:317.

² Senaste lydelse 2007:317.

på grund av bolagsstämman beslut eller, i de fall som avses i 17 § och 51 § första stycket, på grund av domstols beslut, kan stämman sedan bolagets revisor har yttrat sig besluta att likvidationen *skall* upphöra och bolagets verksamhet återupptas. Ett sådant beslut får dock inte fattas, om

1. det finns grund för tvångslikvidation enligt 11 eller 12 §,
2. bolagets eget kapital, beräknat enligt 14 §, enligt revisorns yttrande inte uppgår till det registrerade aktiekapitalet, eller
3. utskiftning har ägt rum.

När bolagsstämman beslutar att likvidationen *skall* upphöra, *skall* den samtidigt välja styrelse.

Likvidatorn *skall* se till att beslutet om att likvidationen *skall* upphöra och valet av styrelse genast anmäls för registrering i aktiebolagsregistret. Beslutet får inte verkställas förrän det har registrerats.

på grund av bolagsstämman beslut eller, i de fall som avses i 56 § och 51 § första stycket, på grund av domstols beslut, kan stämman sedan bolagets revisor har yttrat sig besluta att likvidationen *ska* upphöra och bolagets verksamhet återupptas. Ett sådant beslut får dock inte fattas, om

1. det finns grund för tvångslikvidation enligt 11 eller 12 §,
2. bolagets eget kapital, beräknat enligt 53 §, enligt revisorns yttrande inte uppgår till det registrerade aktiekapitalet, eller
3. utskiftning har ägt rum.

När bolagsstämman beslutar att likvidationen *ska* upphöra, *ska* den samtidigt välja styrelse.

Likvidatorn *ska* se till att beslutet om att likvidationen *ska* upphöra och valet av styrelse genast anmäls för registrering i aktiebolagsregistret. Beslutet får inte verkställas förrän det har registrerats.

Särskilda bestämmelser för publika aktiebolag

Tvångslikvidation på grund av kapitalbrist, m.m.

Skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning

52 §

Styrelsen i ett publikt aktiebolag ska genast upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning

1. när det finns skäl att anta att bolagets eget kapital, beräknat enligt 53 §, understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet, eller

2. när det vid verkställighet enligt 4 kap. utskiftningsbalken har visat sig att bolaget saknar tillgångar till full betalning av

Kontrollbalansräkningens innehåll

53 §

En kontrollbalansräkning ska upprättas enligt tillämplig lag om årsredovisning. Vid beräkningen av det egna kapitalets storlek får följande justeringar göras.

1. Tillgångar får tas upp till ett högre värde och avsättningar och skulder tas upp till ett lägre värde än i den ordinarie redovisningen, om de värderingsprinciper som används vid upprättande av kontrollbalansräkningen är förenliga med god redovisningssed. Pensionsåtaganden som enligt 8 a § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. har redovisats under en delpost under rubriken Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser får dock inte tas upp till lägre belopp än vad som är tillåtet enligt 7 § samma lag.

2. Tillgångar får redovisas till nettoförsäljningsvärdet.

3. Skulder på grund av statligt stöd för vilket återbetalningsskyldigheten är beroende av bolagets ekonomiska ställning behöver inte redovisas, om stödet, i händelse av konkurs eller likvidation, ska betalas tillbaka först sedan övriga skulder har betalats.

Obeskattade reserver ska delas upp på eget kapital och uppskjuten skatteskuld.

Justeringar enligt första och andra styckena ska redovisas särskilt.

Kontrollbalansräkningen ska undertecknas av styrelsen.

54 §

Om kontrollbalansräkningen utvisar att bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet, ska styrelsen snarast möjligt utfärda kallelse till en bolagsstämma som ska pröva om bolaget ska gå i likvidation (första kontrollstämman). I fråga om beslutsunderlag och kallelse ska bestämmelserna i 3–6 §§ tillämpas.

Kontrollbalansräkningen och ett yttrande av revisorn över denna ska läggas fram på stämman.

Andra kontrollstämman**55 §**

Om den kontrollbalansräkning som har lagts fram vid den första kontrollstämman inte utvisar att det egna kapitalet, beräknat enligt 53 §, vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte har beslutat att bolaget ska gå i likvidation, ska bolagsstämman inom åtta månader från den första kontrollstämman på nytt pröva frågan om bolaget ska gå i likvidation (andra kontrollstämman). I fråga om beslutsunderlag och kallelse ska bestämmelserna i 3–6 §§ tillämpas.

Styrelsen ska inför den andra kontrollstämman upprätta en ny kontrollbalansräkning enligt 53 § och låta bolagets revisor granska den. Den nya kontrollbalansräkningen och ett yttrande av bolagets revisor över denna ska läggas fram på stämman.

Beslut om tvångslikvidation**56 §**

Allmän domstol ska besluta att

bolaget ska gå i likvidation, om
1. någon andra kontrollstämma
inte hålls inom den tid som anges i
55 § första stycket, eller

2. den kontrollbalansräkning
som har lagts fram vid den andra
kontrollstämman inte har grans-
skats av bolagets revisor eller inte
utvisar att det egna kapitalet,
beräknat enligt 53 §, vid tiden för
stämman uppgick till minst det
registrerade aktiekapitalet och
stämman inte har beslutat att
bolaget ska gå i likvidation.

I sådana fall som avses i första
stycket ska styrelsen ansöka hos
tingsrätten om beslut om likvi-
dation. Ansökan ska göras inom
två veckor från den andra kon-
trollstämman eller, om en sådan
inte har hållits, från den tid punkt
då den senast skulle ha hållits.
Frågan om likvidation kan även
prövas på ansökan av en styrelse-
ledamot, den verkställande direk-
tören, en revisor i bolaget eller en
aktieägare.

Beslut om likvidation ska inte
meddelas, om det under ärendets
handläggning vid tingsrätten visas
att en kontrollbalansräkning som
utvisar att bolagets eget kapital,
beräknat enligt 53 §, uppgår till
minst det registrerade aktiekapi-
talet har granskats av bolagets
revisor och lagts fram på en
bolagsstämma.

Beslutet om likvidation gäller
omedelbart.

Personligt betalningsansvar för bolagets företrädare

57 §

Om styrelsen i ett publikt aktie-
bolag har underlåtit att

1. i enlighet med 52 § upprätta
och låta bolagets revisor granska
en kontrollbalansräkning enligt
53 §,

2. i enlighet med 54 § samman-
kalla en första kontrollstämma,
eller

3. i enlighet med 56 § ansöka
hos tingsrätten om att bolaget ska
gå i likvidation,

svarar styrelsens ledamöter
solidariskt för de förpliktelser som
uppkommer för bolaget under den
tid som underlåtenheten består.

Den som med vetskap om styrel-
sens underlåtenhet handlar på
bolagets vägnar svarar solidariskt
med styrelsens ledamöter för de
förpliktelser som därigenom upp-
kommer för bolaget.

Ansvaret enligt första och andra
styckena gäller inte för den som
visar att han eller hon inte har
varit försumlig.

I sådana fall som avses i 52 § 1
gäller ansvaret enligt första
stycket 1 endast om bolagets eget
kapital, beräknat enligt 53 §,
understeg hälften av bolagets
registrerade aktiekapital vid den
tidpunkt då styrelsens skyldighet
att upprätta kontrollbalansräkning
uppkom. Ansvaret gäller inte om
bolagets eget kapital hade stigit
över denna gräns efter den angiv-
na tidpunkten men innan kontroll-
balansräkningen senast skulle
vara upprättad.

Personligt betalningsansvar för aktieägare

58 §

En aktieägare som med vetskap
om att bolaget är skyldigt att gå i
likvidation enligt 56 § första
stycket deltar i ett beslut att fort-
sätta bolagets verksamhet ansva-
rar solidariskt med dem som sva-
rar enligt 57 § för de förpliktelser
som uppkommer för bolaget efter
den tidpunkt som anges i 56 §
andra stycket.

59 §

Ansvaret enligt 57 och 58 §§ omfattar inte förpliktelser som uppkommer sedan

1. en ansökan enligt 56 § andra stycket har gjorts,

2. en kontrollbalansräkning som utvisar att bolagets eget kapital, beräknat enligt 53 §, uppgår till det registrerade aktiekapitalet har granskats av bolagets revisor och lagts fram på bolagsstämman, eller

3. bolagsstämman, Bolagsverket eller domstol har beslutat om likvidation.

Efter remiss har yttrande över betänkandet och promemorian inkommit från Hovrätten för Västra Sverige, Kammarrätten i Stockholm, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Brottsförebyggande rådet, Revisorsnämnden, Kommerskollegium, Finansinspektionen, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Bokföringsnämnden, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Konkurrensverket, Bolagsverket, Verket för näringslivsutveckling, Nutek (numera Tillväxtverket), Institutet för tillväxtpolitiska studier, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges advokatsamfund, Stockholms Handelskammare, Svensk Handel, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Lantbrukarnas riksförbund LRF, FAR SRS, Landsorganisationen i Sverige LO, Näringslivets Regelnämnd NNR, Svenska Bankföreningen, Almega, Fastighetsägarna Sverige, Finansbolagens förening, Sparbankernas Riksförbund, Regelrådet, Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet (REKON) i Sverige, Svensk Inkasso, Sveriges Redovisningskonsulters Förbund SRF, Utredningen om ett samordnat insolvensförfarande (Ju 2007:05) och Utredningen om enklare redovisning (Ju 2007:07).

Yttrande över betänkandet har också inkommit från Sveriges Läkarförbund, Alphabet AB och Svenska Riskkapitalföreningen.

Kammarkollegiet, Handelshögskolan i Stockholm, Sveriges Försäkringsförbund, Tjänstemännens Centralorganisation TCO, Sveriges Akademikers Centralorganisation Saco, Delegationen för utländska investeringar i Sverige (ISA), Fondbolagens förening, FöretagarFörbundet, Institutet för näringslivsforskning, Svenska Fondhandlareföreningen, Svenska Kreditföreningen, Teknikföretagen och Västsvenska Industri- och Handelskammaren har beretts tillfälle att yttra sig, men har avstått från att göra det.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2009-11-05

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, regeringsrådet Eskil Nord och justitierådet Ann-Christine Lindeblad.

En sänkning av kapitalkravet för privata aktiebolag

Enligt en lagrådsremiss den 29 oktober 2009 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Annica Sandberg.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 november 2009

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Olofsson, Bildt, Ask, Larsson, Carlgren, Hägglund, Carlsson, Littorin, Borg, Billström, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Björling

Föredragande: statsrådet Ask

Regeringen beslutar proposition 2009/10:61 En sänkning av kapitalkravet för privata aktiebolag